

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 34 (10326)

1977 чылдың февраль 10, четверг

1925 чылда үздөлүктөнгөн Өрткө 2 көп.

СЭКП Төп Комитетиниң көдөз ажыл-агыйны шапкын хөгжүдөр талазы-биле бүгү ажылчы чоннарга Чагаазында мал кыштагларын чедишкенин эрттерин 1977 чылда онза, кол сорулгаларның бирээзи деп санаан. Тываның малчынарны, специалистерни партианың ол чиге үнелелин хандыр угаап билбишаан, бо кышын мал бажын хоратпас, оң продуктулуг чоруун кудулатпас, төрүүр мал бурузундан чаш төлдү менди алып дээр кызымхайкы ажалдап турар.

Көдөз ажыл-агый ажылдакчыларының кышкы үедө берге болгаш харысалгалыг ажылынга бүгү чоңуң деткиме, дузазын малбарлары, кодан, ферма бурузунда кыштагларынның, малчынарның амдырал, садык болгаш медицина хандырглашының байдалын доктаамал хайгааралга алыры, кыштагларынның бүгү чорудулганын ажыл-хөреңки бөрү-биле удуштуру чөр-чөр Советтериниң, оларның куускомнарның амгы үедө эң чугула сорулгаларының бирээзи болур.

Нитиниң малын кыштан хур ажырап дээр кампанияже республиканың район, көдөз болгаш хоорай, суур Советтери барык шупту кирген. Ынчалза-даа бо чугула хөреңки шийтирилде турарының деңгели, арга-метода бир дески беги деңгелеп деп санап болбас. Оларның байдалы-биле кыштагларынның чөр-чөдө эртип турары база аңгы-аңгы.

Кызыл районунуң Кур-Чөр көдөз Совети (кууском даргазы П. О. Хертен) кыштагларын үзүндө «Тиилдеге» союзлук директорияга, малчынарга бөтүгү дуза чедириниң дээштиг хемчеглерин тый ап, оларны чедишкенин боттандырып турар. Мал кыштагларынның дугайында айтырыгы көдөз Советтин сессиязынга чуталашкаш, тодагарай шийтирени

ХУР КЫШТАП ТУРАР

Малды кыштан хур ажырап, оон чаш төздү менди азыр база малчынарны амдылыга дузалашкаш, оларны хандырылганын экинчидер хемчеглерин өндүрө «Торгалык» союзлук Чаа-Суур салбырында партия ортаппалыг ап турар. Лекторларым кодан бурузунда божытпаан. Олар малчынарны кезип, амал-агый-биле талышкып, чурт нитинде болгаш делегейде болушкуннар дугайында чуталаш бергенер. Автодалкарларым малчынар кезип графика тургускан. Чорутуап амалдык түрүндө мал хур кыштап турар.

Кадык-Бажы хойжы бригадала хой оодаашкыны эгелеп, Баштай төрөп 1925 хойдал 1929 хураган менди дөрүтүп турар. Бо бригадаларым лойкуларымче 42 сакманчакты чоруткан.

П. ДАМДЫН.

Улуг Октябрыга уткуштур

Кыштагларын—шалыпчы фронт

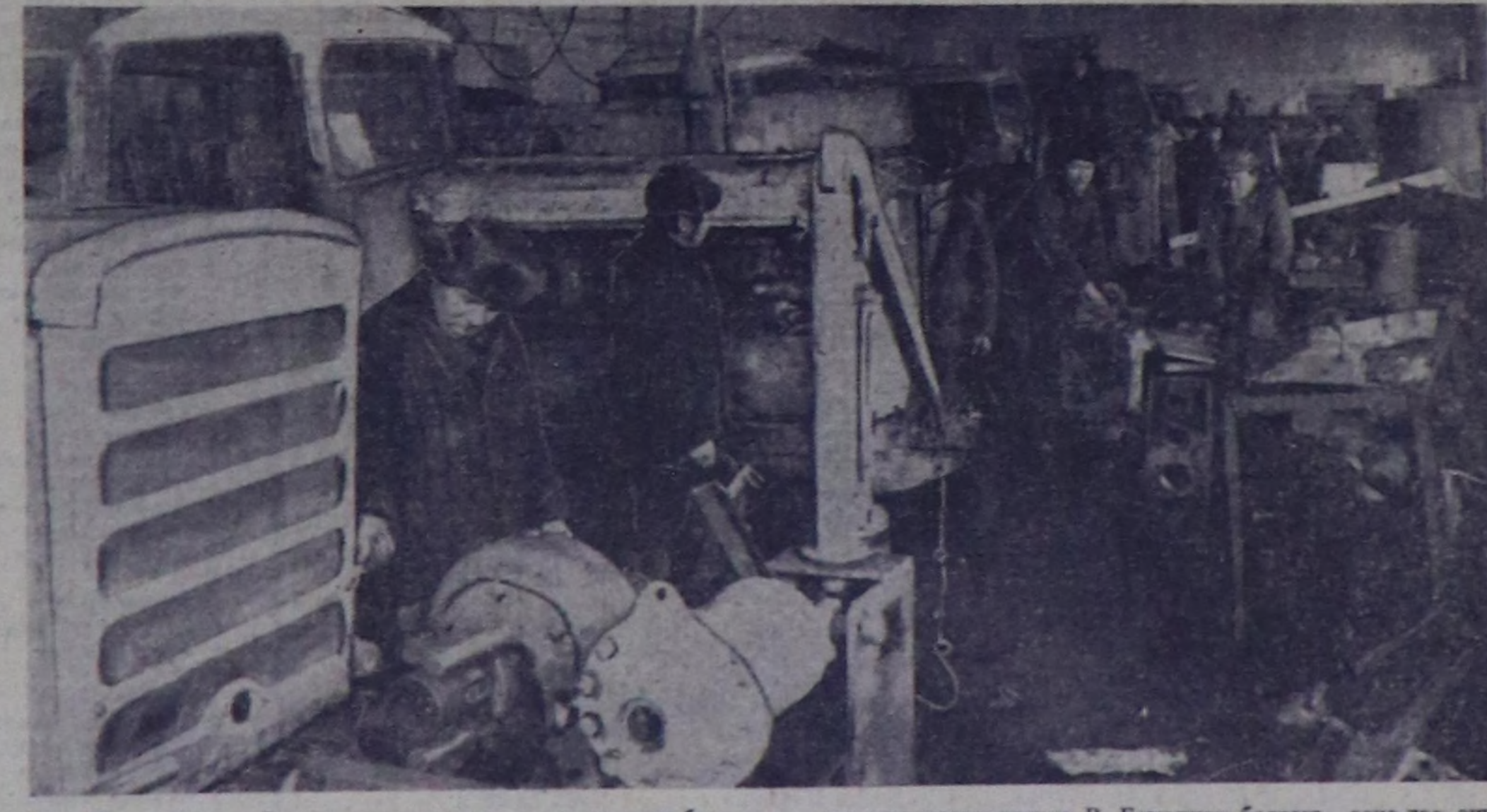
ХУН БУРУНУҢ КОНТРОЛЮНДА

Кызыл районунуң партия, совет, профсоюз болгаш комсомол организациялары, амал-агыйлары уткуштурларын амгы үедө көдөз амал-агый амалдарын эң чугула хурт улусту—мал кыштагларынның кол кичээттигин улам күштөлдүрер. Амал-агый бүрүзү мал чегин чогуур үедө сөөртүп, малга чылым сүт бөрүн таарыштырып, утуг харым оларларын дайы-биле тыртып, азырап болгаш арган малдарын аргалап, ветеран хандырылганы күштөлдүрер. Партия райкомунуң болгаш партияларынның бюро кезиптирери, чөр-чөр Советтериниң кууском комитеттерин, бугуруткелерин, организацияларын харым-салгалыг амалдарын формаларга, бригадаларга, туус-тус куданарга божытпаан. СЭКП райком бо айтырыгын бодунуң нитиниң контролунда алган.

Эрткен декадада бо айтырыгы СЭКП райкомунуң ээлчек чок бөрүлүгү хуралында база каттап чуталашкан. Районунуң амал-агыйлары бо хушперде 5510 бола малды, 25340 шор малды тургузу азыралга кирген. 420 бола мал семиртилерде турар. «Тиилдеге», «Шамбалык», «Кок-Тей», «Суклак» союзлук нитиниң мал хур-чагай кыштагынынче бүтү күштү үнөлдөп, мал чегиниң амалдарынын, көз-өңкөлдөп малга оңу болбоозурун бөдөр оодаашканын, көрмө-чектериниң үзүктөл чок амалдарын чедип ап турар. Бо амал-агыйларда декабрь, январь айларын согууда

ла сарымктарын кышкы байдалың харым бөөп артышпаан. Бо чөдөргө сизге, коллективтерге чөдөлдөргө база берге. Тургустунуң келген берге байдалдан уткуштур-биле көдөштүң амал-агыйлары, уткуштурлар, специалистерин бүт-ле аргалап ажырап, хемчеглерин ап турар. Хөргүктөлгөн харым экин аптарым-биле 100 амал илч хуректерин белеткен. Куягуртуг суурун туртканы бажын бурузун 100 кг чүлүктү шийн бурузун белеткелерин аазаап Ам 5 тонна шийн бурузу белеткитпеге, ол илч хуректерин хойларын даяр-парының таарылыгыга хөргүтүр. Шара-улаң, бөрт чөдөрүгө мал чегин чөдөрүгө 40 илч хурек арга-лашпаан. Төр-чөдөргө дузалашкаш-биле наймыскал Кызылдын автотранспорт бугуруткелери 20 автомобиль автотранспортны органи-аашпаан. Мал чегин сөөрткөн үк автотранспорт өрткөн суббо-тада илаар үчүңкөн.

Бо хушперде районунуң амал-агыйларында хойжы массамай оодаашкыны эгелеп, Хойжыларга, бугу көдөз илчлерге илч дакыр харымсалгалыг үк келген. Ынчалаш партия, совет болгаш амал-агый органы харым-салгалыг амалдарында болган кудуруткелерге таарым чылым байдалы тургузу, малчынарны, бригадаларын, специалистерин харым-салгалыг бүтү талазын беддерге эргекч чугула. В. ОДУН.

Бий-Хем районда «Өвк» совхозуну тараажылары ону беш чыдак илч чылында күрүнеге 7,5 муң тонна тарааны дужаар сорулганы салган. Ону күрүнеде бестеккеди амалдашкан эгелеп чорудуру чугула болгаш. Ында техника септегенге бо хушперде кидин-тууг.

Совхозтуң машина-трактор мастерскаянда халыктынның иш кажап-даа сөксөйип турар. Хушүң-не тракторлар, комбайннар, селкалар болгаш көдөз ажал-агыйның өске-даа машиналарын септетпниң турар. Ол дөргө топарь В. Артёмов, механикаторар М. Кузнецик, К. Сарык, А. Маа-

ды, электромашыкты В. Гоманов болгаш өске-даа шптер-пин кызымал күш-ажылынын ачым-дыр. «Өвктөгү» механикаторары Бий-Хеминиң «Сельхозтехника» салбырының болгаш районнар арамчык Чадананда «Сельхозтехника» каттыжышкынын механикаторларынның ишчакташына үчүн кадык, чакым тарылгаже чогуур өй-шанда керер дош ишудургу амалдап турар.

ЧУРУКТА: «Өвк» совхозтуң мастерскаянда техника септегенге. В. КУДРИЦЕВИЧНИҢ ФОТОСУ.

БОТТУГ АЖЫЛ-БИЛЕ ДУЗАЛААР

хүзөп алган. Ону боттандыры-биле кууском кезипуңнерин фермаларга, бригадаларга божытпаан. Доктаамал комиссияларын, депутаттар бөлүктөрүнүн амалын илдепкейдеп, коданнарда байдалды, мал чегиниң күрөлдөүлөрүн болгаш чарыгалдын хайгааралга алган. Ол бүгүн бөтүгү ажыл-хөреңки бугуру-биле холбаган. Мындай чиктерин өске-даа Советтериниң ажылындан көргүзүп болур.

Ынчалзажок чамдын Советтериниң мал кыштагларынның хамаарыштыр ап чорудуп турар хемчеглерин боттуг ажыл-биле божытканын, чамдыкта харым-даа болдуна берген фактыларын изи-биле чорутуңуп турар. Маңа кол чү-өү кыштагларынның нарындашкынын болдуруу дээр организачы, мобилизачы амалды баш удуу чорудуру болур.

Кайы-бир амал-агыйда, азы бригадала, коданда байдал бергедей бергенде хөдөлүргө амалдык биче, ону эдип алгыже малдың-даа, продуктуңуң-даа чидирин үргүлчүлөп, улам улгадыр дээрзи маргыш чөк. «Кара-Хаак» совхозта хойжы М. Бегиниң коданында хураган азыраган 6 баш чедир хорол турарын салуңга бир ай бурунгаар бижээн. Ол маңаже Кара-Хаак көдөз Совет-даа, Кызыл райкууском-даа чогуур кичээлге салбаан, бөтүгү хемчег албаан. Байдал ынчаар үргүлчүлөп турда, ол коданан өлгөн хураган февраль эгезинде 50 ашкан.

Эрзин районда «Мөрөн» колхозтуң Сыын-Мыйыс сут-ба-раан фермазынга мал чегин үзүңкелгенден инектер арпы, сүт саалдазы кудулаан, ферма амалдарының амдырал хандырылгасы бажырлан турган. Бир зөөс Мөрөн көдөз Совет байдалды баш удуу хайгаарал болгаш баштар чөдөрдөн негедели күштөлдүргөн болза, ындыг берге байдал болбас турган.

Мал амалының специалистериниң коданнарга хоор барып, малчынарга чогуур дуза чедиреңи турарынын дугайында хураган чөр болганда бар, рейдлер, хыналдалар-даа хой удаа бажыраан. Оларның амалын бажырап турар көдөз амал-агый эргелелерни райкуускомнарның боттарыны килдистер болгаш. Ындыг болганда райкуускомнар эргелелдерде, көдөз Советтер амал-агыйларда специалистериниң амалын шын бажыраарын, контролдарын хандырап ужурут-лук.

Кыштагларын түр үнүң кампаниязы зөөс, ол чөз-ла орту кирип, харым-даа эң харымсалгалыг үзүңкө кирген: мал чегини зөөшөп, арган малдар, малдык чаш төлү хүн келген тууду көвүдөп турар. Кыштагларынның эрткен үзүңкө эки талааларында болгаш четтеринден Совет бугуру-ду чогуур түңкелди үндүрүп, бо чугула болгаш харымсалгалыг кампанияны эки түңкелдерин доозарын хандырап дээр бугу хемчеглерин боттарынын эрге-хүлээлгелериниң долу хемчээли-биле чорудар ужурут-лук.

Тус-тус амал-агыйларга, фермаларга, бригадаларга болгаш коданнарда амал-ишч шийтишкенин организа-таарын, хоорай, сууларда коллективтерин божытканын, малчынарны комплекстик үнүшкүнерин организа-таарын, малчынарны сакып, амалдар хандырылганын экинчидер чөр-чөр Советтери өске хай-нити организациялар-биле кады улам калбартыр хулашталып. Маңа кол чүл—да бугу хемчеглериниң чүлге саанын көвүдөдери зөөс, а оң амал-хөреңки дузалыг үрө-түңкелди болурунда. Ол хемчеглер-биле кады Советтериниң доктаамал комиссияларын, депутаттар бөлүктөрүнүн, бугу депутаттарын кыштагларынның дээр илдепкейин көдүрер, харымсалгалыг беддер ужурут-лук.

Бистиң хай сангын малчынармысты куш-амалдык чедишкенирге, бугу нити социалистик чарыше көдүрериниң бир күчүлүгү быраза Улуг Октябрынның 60 чыл өнүгү дугайында СЭКП ТН-ның доктаамал болуру. Советтер амал-агыйлары болгаш оларның депутаттары ол төгүлүг документини амал-хөреңки удурутлга болдуруушаан, амал-агый чоннарга, оң иштинде малчынарга калбас-биле тамышты-рыныга эң илдепкейи киркир хулашталып.

ССРЭ-нин, Дээди Советиниң Президиумунуң хуралы

ССРЭ-нин Дээди Советиниң Президиумунуң хуралы февраль 8-те Кремльде болган. Хуралды Президиумунуң Даргазы Н. В. Подгорный чоруткан.

Партиянын XXIV болгаш XXV съезддериниң айтышкынарым, «СЭКП-нин XXV съездиниң шийтирелешке хобаштыр амалдык чоннар-ның чагаалары-биле амалды улам иңай сайырагайында-рын дугайында» СЭКП ТН-ның доктаамал, күрөң апа-радын амалынын стелди болгаш методдарын сайыра-гайындарынын, кичиреңи айтыр-сөлдөк база хүндүлөп көрүңүң саалдарга, бидир-ишкенирге болгаш хоми-мунарга кичээлгелер болуру-ну байдалын дабыл чери бү-рүзүң тургузарынын дугайында эл Н. И. Брежневтин айтышкынарым, күшүңдүр талазы-биле тодагарай хемчег-лери күрүңе органдары, ал-

бан чөдөрү, организациялар болгаш бугуруткелери согууг-уеңиң дүрүзүңдө алган дээр-зин Президиумга чуталашканын көргүскөн.

Чүртүүң экономикамыз бидир-ишкенинде, нитилең бүд-үрүлгениң амалынын өстүрү-лүшүн, көдөз амал-агыйны кү-дүрүлгени, чоңуңа хөргөкчөң-гүн улам-на кампалгамал чар-ыдарларын, түдүгүн шыңа-рып акцидирини, күрөң ор-ганайык амалын сайы-рагайындарынын, совет хоомудуңуңдуганы улам иңай хөгжүдүрүңүң дугайында сө-лөңкө сайыларынның амалын чыгарыларын керери амал-агый болгаш. Эвалдешкен республика-

«Союз-24» ужудуушкунда

УЖУДУУШКУН БАШКАРАТ ТӨП. (СЭТА). Февраль 8-те Москвадан-биле 13 шакта «Союз-24» космос корабли Черни 12 катап долганган.

Февраль 8-те космонавтылар шптер В. Горбатков болгаш Ю. Глазковтуң амал хуңу 11 шакта эгелеп. Харымсалгалык эрчегин септешкенин үзүңкө кораблинди командир экинжиде ужудуушкунун төлөмлеттиген программанын күт-селип турар деп дыңнаткан.

Шийтишкенин траекториязын февраль 8-те өткенинде соода «Союз-24» кораблин орбитаның хемчөлдөрү мындай: — Черни кырындан эң-не лара (апогейге)—281 км; — Черни кырындан эң чогуу (перигейге)—218 км; — долганарынын үези—89,2 минута; — орбитаның ийленчө—51,6 градуc.

Экипажтың илдекелери-биле болгаш телеметриктиң иш-формацияны сеп-медөлдери-биле кораблин бүгү системалары болуп-чөгүрү-биле ажалдап чорурун. Космонавтылар Виктор Горбатко болгаш Юрий Глазковтуң кадыккып байда-лы өки.

«Союз-24» корабль болгаш «Салют-5» станция

1977 чылдын февраль 8-те «Союз-24» транспорт корабли-биле 1976 чылдын август 24-тен бөрү автоматтыг байдалга ужудуу чорал «Салют-5» орбитаның станцияны тудуштурган.

Космос аппараттарынын чөкшүлүштериниң болгаш тудуштурулуңуң ийи чада иштинде боттандырып чоруткан. «Союз-24» кораблин «Салют-5» станция-биле 80 метр чедир чөкшүлүштериниң кичээлди баштайык чадамын бажыралганын автоматтыг байдалда боттандырган. Оон соода чөкшүлүштериниң кораблинди экипажы хол-биле чоруткан.

«Союз-24» кораблин «Салют-5» станцияга чөдө бер-геннин соода аппараттарын механиктик тудуштурулуңуң чоруткан болгаш оларның электри дамчыдыкчаларын кат-тыштырган.

Космонавтылар шптер В. В. Горбатко болгаш Ю. И. Глаз-ков төлөмлетин программа бугураар амалын үргүзүлгөн. Космонавтыларын кадыккып байдалы өки.

Кичээлгеңи көдээниң чагыгыларыңа

Чөр амалдыгыларын бүгү амал-хөреңки ам беш чыл-ды ийги чылынын дүдүгү-нүң дугайында сакып сар-дышкыны-биле ишч холбаш-паан. Кезир чактын тармак-тамын бүтү талазын болгаш ишчларын белеткенин, маш-паларын, кывар чүдүл, че-мишчилегелерин болгаш өске-даа материал-техникти хере-сидерин көдөштүргө болгаш совхозтарга чорудуп бөдөр дүргелерин айтырыларын Бүт-үрлүк операциятын иштээлдеп февраль 8-те Москва болгаш өлчөгелди хура-лыга чуталашкан.

Бар четтерини чайдандыры-нып, бугу көдөз амал-агый чагыгыларын чугула чөккө кү-сүлериңин талазы-биле тодагарай хемчеглерин айткан доктаам-ды чуталашканын айтырыларга хамаарыштыр хулаң алган.

Оперативтик штабтың хура-лыга СЭКП ТН-нын, ССРЭ-нин Улустуң контроль комитетиниң, ССРЭ-нин Курхандырылгазын, дык хой министрстволарын болгаш ведомстволарын харымсалгалыг амалдык чылары киришкен. (СЭТА).

Коммунист партияның болгаш совет улустуң алдарлыг огуу

СЭКП ТН-нын Чөңгөс секретары эл Н. И. Брежневтин 70 харлаанынча турас-кааткан материалдар чымыды-зын Политкигиң литератураның ном үндүрер чери амалдык ат-биле парлап үндүргөн.

Ол ном эл Н. И. Брежнев-ке СЭКП Төп Комитетиниң, ССРЭ-нин Дээди Советиниң Президиумунуң, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинниң чедир-ле байырында эгелеп.

Чымылды СЭКП ТН-нын Чөңгөс секретарының 70 харлааны-биле холбаштыр Брежнев болган хулаң амалы дугайында, Брежнев эл Н. И. Брежневте Ленин орденниң база Совет Эвалдеш-кен коммунист партияның болгаш совет улустуң алдарлыг огуу ниң Маадырынын «Адыл Сылдыс» ийги медалы, а өм-шүлүк ССРЭ-нин Күрүңе суу-десип алды-биле сиңбиле-кылган адын хүндүлүг чеки-секти байыралдык-биле ты-ысканынын, социалистик чурттарын, Финляндия Рес-публиканын шалгалары ты-ысканынын дугайында ма-териалдарын кириген. Нөмдө эл Н. И. Брежневке ССРЭ-нин партия болгаш кү-рүңе органдарында база хей-нитиниң органдарында да, өске чурттардан байыр чедирижкенин кириген. Нөмү хүй тиражтыг кыл-дыр үндүргөн. (СЭТА).

(Төрүтүү 3-ку армия).

МУРНАК ЧЫЛАРГА ДЕЦНЕЖИЦЕР!

1976 чылдың социалистик чарыжының тилекчилери

Онгу беш чылдың баштайгы чылында мал бажын өстүрер, мал ажылының продуктуларын элбедир дээш республиканың мал ажылдыглары шудургу ажылдааннар. Он түннелинде планның онаалдалар чедишкениниң күүсетинген. Ол улуг ишке киришкеш социалистик чарыштын мурнуку одуруун ээлээн мурнакчыларга бо арынны тураскааттывыс.

Октябрьның социалистик Улуг революциязының 60 чылын төлептиг утнуур дээш социалистик чарышты 1977 чылда калбаа-биле нептере-дир, юбилейлиг чылда планның онаалдаларны дыка ажыра, ниитизи-биле беш чылды чедишкениниң күүседиринге идегелдиг магады-лалды тургузар дээш бүгү ажылчыннарны, колхозчуларны, специалис-терни чарышче хаара тудар

(Будурулгеңиң ажыктын болгаш ажылдың шынын бедидер, онгу беш чылдың онаалдаларын чедишкениниң күүседир дээш Бугу-эймел социалистик чарыжының дугайында доктладан).

ХОЙЖУЛАР

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Чүс хоордан курганга	Бир хоордан алган агуу
Сат Чүдүймаа	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э «Найрал» с-э	Чөөп-Хемчик	126	2,7
Сат Чалчык	«Барым» с-э	Узуг-Хем	122	0,5
Оржак Датпаа	«Коммунизмче орук» к-э	Чөөп-Хемчик	121	—
Монгуш Намбар-оол	«Алдан-Мадыр» с-э	Өвүр	120	—
Монгуш Отбек-оол	«Кызыл туку» к-э	Чөөп-Хемчик	120	1,7
Оржак Дөргей	«Коммунизмче херелес» к-э	Өвүр	117	—
Оржак Омчала	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э	Чөөп-Хемчик	117	2,2
Ховалыг Ладар-оол	«Коммунизмче херелес» к-э	Чөөп-Хемчик	116	2,3
Оюн Кара-оол	«Коммунизмче херелес» к-э	Чөөп-Хемчик	116	2,8
Лопсан Оолдук	«Найрал» с-э	Танды	115	2,4
Оржак Мияжит-Доржу	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э	Чөөп-Хемчик	114	0,4
Маякбай Кок-оол	«Кара-Хаак» с-э	Кызыл	113	3,9
Ондар Алк-Хао	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөп-Хемчик	113	2,3
Оби Солдуй-оол	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	113	3,8
Соин Хайым	«Ак-Эрик» к-э	Тес-Хем	113	1,9
Ондар Чангаа	«Алдан-Мадыр» с-э	Чөөп-Хемчик	112	1,5
Оржак Дажи-Намчал	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	111	2,2
Кечил-оол Оолак	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	110	—
Сувантин Максим	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э	Чөөп-Хемчик	110	3,1
Хурба Михаил	«Х Улуг хурал» к-э	Кызыл	109	2,8
Куулар Дыргынай	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	108	2,1
Оржак Доржу	«Алдан-Мадыр» с-э	Чөөп-Хемчик	108	1,6
Оюн Орлов	«Коммунизмче херелес» к-э	Чөөп-Хемчик	108	2,6
Балнова Татьяна	«Коммунизмче орук» к-э	Эрзин	108	2,4
Мавла Дадар-оол	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	108	2,1
Дашмырзан Иван	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	108	3,0
Кажин Баджы-Хеол	«Октябрь 30 чылы» к-э	Кара-Хем	107	2,3
Халтыг-оол Кок-оол	«Улуг-Хая» с-э	Узуг-Хем	107	2,7
Чамбал Александр	«Кун-Анылдам хостуу» с-э	—	107	2,6
Шанжак Полат-оол	«ТКА 25 чылы» с-э	—	107	3,5
Монгуш Чола	«Чыраа-Бажы» с-э	Чөөп-Хемчик	107	1,9
Сармылар Эрлане	«Алдан-Мадыр» с-э	—	107	1,5
Ондар Алк-Хаа	«Революцияның чалбы-мыжы» с-э	—	107	1,2
Сафонов Иван	«Коммунизмче орук» к-э	Эрзин	107	2,1
Напигт Эрес-оол	«Ак-Эрик» к-э	Тес-Хем	107	1,6
Шыдыраа Тонуу	«Улуг-Хая» с-э	Узуг-Хем	106	2,7
Чап-оол Мадыр-оол	«Искра» к-э	Чөөп-Хемчик	106	2,5
Ховалыг Шойлар	Тока аттыг с-э	Танды	106	4,2

ЧЫЛГЫЧЫЛАР

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Чүс баштап алган агуу
Шонгар Михаил	«Х Улуг хурал» к-э	Кызыл	96
Ондар Ламба-Доржу	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөп-Хемчик	93
Коломури Инал	«Морен» к-э	Эрзин	92
Кечил Михаил	«Тоора-Хем» с-э	Тожу	90
Монгуш Сортай-оол	«Малчын» к-э	Монгуш-Тайга	90

ИНЕК КАДАРЧЫЛАРЫ

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Чүс баштап алган бызаа
Монгуш Шылар-Белек	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	100
Хертек Баамр	«Кара-Хөл» к-э	Бай-Тайга	90
Доспанай Дартай-оол	«Улуг-Хая» с-э	Узуг-Хем	89
Борбак-оол Иван	«Морен-Бурен» к-э	Монгуш-Тайга	88
Ондар Шун	«Шамбалыг» с-э	Кызыл	87
Притт Ларжаа	«Бай-Таз» с-э	Бай-Тайга	86

СУТ-БАРААН ФЕРМАЛАРЫ

Эргелекчилери	Фермалар	Ажыл-агыйлары	Району	Инеттен салган сууду
Севоз Михаил	Туран	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	2801
Семьянова Фаина	Кара-Булуң	ССРЭ-ниң 50 чылы аттыг с-э	Танды	2358
Монгуш Аддым-кыс	Дөргүн	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э	Чөөп-Хемчик	2486
Шубин Виктор	Могой	«Саян» с-э	Бий-Хем	2427
Доспанов Александр	Өск	—	—	2195
Чоолу Баткар	Хараал-Тей	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	2175
Иванов Петр	Кок-Тей	«Кок-Тей» с-э	Кызыл	2157
Кам Василья	Хаджа	ССРЭ-ниң 50 чылы аттыг с-э	Танды	2148
Дурнова Зоя	Алаак	—	—	2078
Притт Кудер-оол	Арым-Бажы	«Большевик» с-э	Чөөп-Хемчик	2050
Лажина Илья	Топ	«Бурен» с-э	Кара-Хем	1963
Редель Валентина	Алаак	ССРЭ-ниң 50 чылы аттыг с-э	Танды	1955
Оюн Айлан-оол	Топ	Дуруктага станциязы	Кызыл	1945
Чимит-Доржу Кара-кыс	—	«Тилделеге» с-э	—	1900
Сагоян Виктор	Краснояр	«Революцияның чалбымыжы» с-э	Танды	1863

ИНЕК АЖАКЧЫЛАРЫ

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Хожукта алган вемелде доназы
Чап-оол Сарбаа	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	1100
Даржаев Инал	«Октябрь 30 чылы» к-э	Кара-Хем	1070
Тообаев Сергей	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	944
Килин Дмитрий	«Суняк» с-э	Кызыл	915
Току Кара-оол	«Кызыл туку» с-э	Кара-Хем	839
Сурьякин Григорий	«Суняк» с-э	Кызыл	817
Лакпа Хая	«Россия» с-э	Танды	788
Току Байыр-оол	«Кызыл туку» с-э	Кара-Хем	762
Мамринов Игнат	«Суняк» с-э	Кызыл	752
Дуруйкей Кызма-оол	«Буруңгаар» с-э	Кара-Хем	709
Алай-оол Шырапай	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	701
Монгуш Шырапай	«Шамбалыг» с-э	Кызыл	700
Павлу Михаил	«Кызыл тараачын» с-э	Бий-Хем	670
Белкенен Бурбу	«Буруңгаар» с-э	Кара-Хем	630
Адычал Май-кыс	Тока аттыг с-э	Танды	614
Сувантин Сергей	«Буруңгаар» с-э	Кара-Хем	614
Монгуш Самдан	ССРЭ-ниң 50 чылы аттыг с-э	Танды	604

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Чүс хоордан курганга	Бир хоордан алган агуу
Дамчай Ламдын-оол	«Чая орук» к-э	Эрзин	106	1,6
Севлаба Анай	«Саян» с-э	—	106	2,0
Монгуш Калга-оол	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	105	—
Тараа Донду	«Октябрь 30 чылы» к-э	Кара-Хем	105	3,6
Беген Эрес-оол	«Ак-Туруг» с-э	Узуг-Хем	105	2,4
Түлүш Мадыр-оол	«Искра» к-э	Чөөп-Хемчик	105	2,5
Монгуш Кертик-Кок	«Саян» с-э	Бий-Хем	105	2,6
Намчат Куулар	«Саян» с-э	Бий-Хем	105	2,3
Кызыл-оол Намзал Орус	«Морен» к-э	Эрзин	105	1,3
Лүчмен Эрес-оол	«Чая орук» к-э	—	105	1,7
Былабай Анчы	«Чая орук» к-э	Тес-Хем	105	1,9
Ланаа Даргай	«Ак-Эрик» к-э	Тес-Хем	105	2,1
Салчак Сандуу	«Тоз» с-э	Бай-Тайга	105	2,1
Тейлин Дамдын	«Малчын» к-э	Монгуш-Тайга	104	—
Монгуш Васпанай	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	104	—
Олачмай Даш	«Найрал» с-э	Узуг-Хем	104	2,7
Чамзы Шузуу	«Жданов аттыг с-э	—	104	2,2
Монгуш Эрес-оол	«Искра» к-э	Чөөп-Хемчик	104	2,7
Ондар Аддым-оол	Тока аттыг с-э	Танды	104	2,7
Досан Ак-оол	«Саян» с-э	Бий-Хем	104	5,0
Түмөл Логул-оол	«Коммунизмче орук» к-э	Эрзин	104	2,6
Селикнов Лажынам	«Кызыл туку» к-э	—	103	2,1
Кара-Сад Маажык	«Торгалыг» с-э	Өвүр	103	—
Ховалыг Кара-оол	—	—	103	—
Түлүш Минчей-оол	«Ак-Туруг» с-э	Узуг-Хем	103	—
Дарба Доржу	«Сут-Хөл» с-э	Чөөп-Хемчик	103	1,4
Лопсан Кипир-оол	—	—	103	—
Ондар Александр	«Алдан-Мадыр» с-э	Чөөп-Хемчик	103	1,4
Монгуш Чамырын	Тока аттыг с-э	Танды	103	4,1
Ондар Доржу	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	103	2,1
Оюн Орузбал	«Найрал» с-э	Узуг-Хем	102	2,8
Содунам Бора	«Ак-Туруг» с-э	—	102	2,2
Дамдын Маннай-оол	«Искра» к-э	Чөөп-Хемчик	102	2,5
Чымбалдай Байыр-оол	«Искра» к-э	Чөөп-Хемчик	102	2,6
Оржак Севлаба	«Алдан-Мадыр» с-э	—	102	1,6
Ондар Тавон	Монгуш Ажым-кыс	—	102	1,1
Монгуш Мидий-оол	Оржак Күске	—	102	—
Монгуш Ажым-кыс	Сармылар Алексей	—	102	—
Оржак Күске	Сандыкчал Беген	—	102	—
Кок Эртин	Кок Эртин	—	102	—
Соин Даргат	Түмөл Александр	—	102	—
Түмөл Александр	Данджа Владимир	—	102	—
Данджа Владимир	Кара-Сад Баян-оол	—	102	—
Кара-Сад Баян-оол	Монгуш Сенден	—	101	—
Монгуш Сенден	Соинам Балчыт	—	101	—
Соинам Балчыт	Түлүш Шожан	—	101	—
Түлүш Шожан	Монгуш Обден-оол	—	101	—
Монгуш Обден-оол	Күжүгет Х. ядык-оол	—	101	—
Күжүгет Х. ядык-оол	Оюн Кызыл-оол	—	101	—
Оюн Кызыл-оол	Оюн Байлан-оол	—	101	—
Оюн Байлан-оол	Чамзын Кара-оол	—	101	—
Чамзын Кара-оол	Баанай Намзын	—	101	—
Баанай Намзын	Соин Сувак	—	101	—
Соин Сувак	Хертек Дажи	—	101	—
Хертек Дажи	Багдан Борис	—	101	—
Багдан Борис	«Коммунизмче орук» к-э	Эрзин	101	2,1

ХОЙЖУ БРИГАДАЛАР

Бригадалери	Ажыл-агыйы	Району	Чүс хоордан курганга	Бир хоордан алган агуу
Кунгаа Бадаа	«Коммунизмче орук» к-э	Эрзин	106	1,9
Суму Дамчал	«Коммунизмче орук» к-э	—	103	1,9
Дамдын Кызыл-оол	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	103	1,4
Дарба Юрий	«Морен» к-э	Эрзин	101	1,8
Оржак Саар	«Коммунизмче херелес» к-э	Танды	100	1,6
Кыргыс Манзат	«Чая орук» к-э	Эрзин	98	2,1
Оюн Шаравин	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөп-Хемчик	97	2,4
Соин Аддым-оол	«Алдан-Мадыр» с-э	—	97	1,3
Оржак Шалдыр-оол	«Морен» к-э	Эрзин	97	1,4
Монгуш Комстантин	«Ак-Эрик» к-э	Тес-Хем	97	1,7
Даргат Вера	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э	Чөөп-Хемчик	96	2,6
Эрзаидей Орус-оол	«Коммунизмче орук» к-э	Эрзин	96	1,9
Кара-Сал Чечек	«Саян» с-э	Бий-Хем	95	1,7
Нураат Борис	«Кызыл тараачын» с-э	—	94	—
Магымал Роза	«Алдан-Мадыр» с-э	Чөөп-Хемчик	94	1,3
Долзат Монгул-оол	«Коммунизмче орук» к-э	Өвүр	94	1,4
Семён Илья	«Малчын» к-э	Монгуш-Тайга	93	—
Монгуш Мамай-оол	«Торгалыг» с-э	Өвүр	93	1,8
Монгуш Алар-оол	«Чая орук» к-э	Эрзин	93	1,8
Монгуш Андрей-оол	«Октябрь 30 чылы» к-э	Кара-Хем	92	3,2
Салчак Хаттыг-оол	«Коммунизмче херелес» к-э	Танды	92	2,5
Дашар-оол Дыргыш-оол	«Саян» с-э	Бий-Хем	91	—
Севлаба Байыр-оол	СЭКП-ниң XXII съездинде аттыг с-э	Чөөп-Хемчик	90	1,9
Миншулин Петр	—	—	—	—
Оюн Бече-оол	—	—	—	—
Комбу Пинолай	—	—	—	—
Монгуш Кара-кыс	—	—	—	—

КУШАЖАКЧЫЛАРЫ

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Бир дагаадан алган чуурган
Бояршина Раиса	«Кок-Тей» с-э	Кызыл	204
Руксаева Мария	—	—	179
Петрушина Пепаген	—	—	Дагаа фоздарының 97 хуузуи камталган алган.

ИВИЖИЛЕР

Фамилиязы, ады	Ажыл-агыйы	Району	Чүс б

Барынын хемчичилерни кыйгырган

Туралыгы баш чырында ажилчылары ону беш чыда... барынын хемчичилерни кыйгырган

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун хуралы

(Төмүрү, Эгеен 1-ги арылда).

Эрге корум-чурумун үрөү чорунтары болдуруу талашы... ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун хуралы

Эш хузууун судтары удурунуга болгон бүдүрүгө... ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун хуралы

Социалист хойлу-дурчуну хой-пийини корум-чуруму... ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун хуралы

Социалист хойлу-дурчуну хой-пийини корум-чуруму... ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун хуралы

бирги секретары Н. М. Машеро... ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун хуралы

Бистиң суурнуң клубу

Хөйну хаара туткан

Хөгжүдө, сайырдың дайлымын түшүнү-биле делээр боор... Бистиң суурнуң клубу

Делем фойе, ону бот-тылыны чуркучу, Куктур бажиниң ажилдыкты... Бистиң суурнуң клубу

ДЕЛЕГЕЙ БО ХҮННЕРДЕ

Улуг Октябрга турсакааткан

СОФИЯ. Октябрында социалист Улуг революциянын 60 жыл өн... Улуг Октябрга турсакааткан

БЕРЛИН. Политика, эртем болгон техника билигери неперид «Урания» инитиде... Улуг Октябрга турсакааткан

Франция. Ажилчы чоннарның колонины (чуркита) Согу везилдан Операшелунге чедир Паризтин төп идуумчулары-биле эркен... Улуг Октябрга турсакааткан

Индияда соңгулдалар мурнунда

ДЕЛИ. (СЭТА). Индиянын төп соңгула комиссия чуртун төп парламентинин соңгулдаларына беткезде киркип турар... Индияда соңгулдалар мурнунда

Революцияны камгалаар

АДИС-АБЕБА. (СЭТА). Феодал-монархиялың өзү-чуруму узуткаан болгон... Революцияны камгалаар

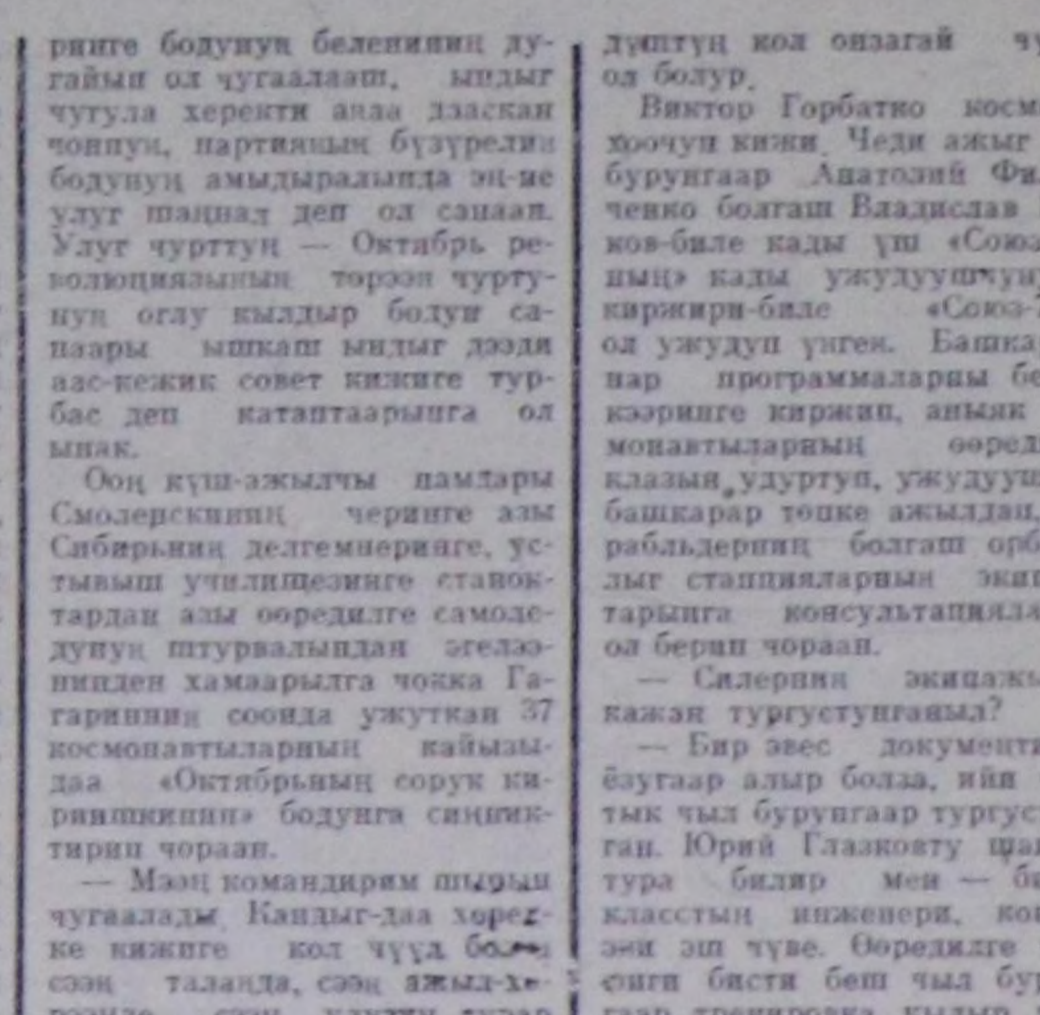
Боттуг программа

САН-ФРАНСИСКО. (СЭТА). Сан-Франциско, Калифорния штатында... Боттуг программа

«СОЮЗ-24»: ужудушкун эгелээн

Ужудушкун эгелээннин мурунда «Союз-24» тун экипажынын командири Виктор Горбатко... «СОЮЗ-24»: ужудушкун эгелээн

Франция. Ажилчы чоннарның колонины

Франция. Ажилчы чоннарның колонины (чуркита) Согу везилдан Операшелунге чедир Паризтин төп идуумчулары-биле эркен... Франци...»

Улуг Октябрга турсакааткан

СОФИЯ. Октябрында социалист Улуг революциянын 60 жыл өн... Улуг Октябрга турсакааткан

«СОЮЗ-24»: ужудушкун эгелээн

Ужудушкун эгелээннин мурунда «Союз-24» тун экипажынын командири Виктор Горбатко... «СОЮЗ-24»: ужудушкун эгелээн

Франция. Ажилчы чоннарның колонины

